

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพยากรณ์ (Descriptive Prediction) เพื่อประเมินพฤติกรรมเสี่ยงในการทำงานจากการประกอบอาชีพผลิตภัณฑที่ไม่ได้โบราณ ประเมินความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และปัจจัยอื่น ๆ ของผู้ประกอบอาชีพผลิตภัณฑที่ไม่ได้โบราณและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และปัจจัยอื่น ๆ กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทำงาน ส่วนประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้ประกอบอาชีพผลิตภัณฑที่ไม่ได้โบราณ ที่ขึ้นทะเบียนกับสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑที่ไม่บ้านขวาง จำกัด ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 5 โรงงาน

การดำเนินการศึกษา ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความเหมาะสมของสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

ส่วนที่ 4 แบบวัดทัศนคติต่อความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ส่วนที่ 5 แบบวัดพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้ศึกษานำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึง สหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑที่ไม่บ้านขวาง จำกัด ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัยเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขออนุญาตเข้าศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้ศึกษาลำรายชื่อและที่อยู่ของ ผู้ประกอบอาชีพผลิตภัณฑที่ไม่ได้โบราณเพื่อจะได้ประสานกับสถานีนามัยในพื้นที่ 3) ผู้ศึกษาเข้าพบผู้บริหารสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑที่ไม่บ้านขวาง จำกัด เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล 4) ผู้ศึกษาเข้าพบกลุ่มตัวอย่างตามรายชื่อและที่อยู่ที่ได้ จากนั้นแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ 5) เมื่อกลุ่มตัวอย่างอนุญาต ผู้ศึกษาทำการประเมินกลุ่มตัวอย่าง และ 6) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ 1) สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ความถี่และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติเชิงวิเคราะห์ ประกอบด้วย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูตรเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรระหว่างค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเหมาะสม

ของสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ทักษะติดต่อความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานกับพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย และการหาตัวพยากรณ์พฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40.80 เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.20 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 39.80 อายุมากกว่า 31 ปี อายุเฉลี่ย 37.60 ปี อายุต่ำสุด 20 ปี อายุสูงสุด 65 ปี ร้อยละ 73.80 มีสถานภาพสมรสคู่หรืออยู่ด้วยกัน ร้อยละ 75.70 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 3 ประกอบอาชีพหลักเกษตรกรรม ร้อยละ 34.95 มีรายได้มากกว่า 12,000 บาท มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 11,213.59 บาท ร้อยละ 64.10 รายได้ไม่เพียงพอ ร้อยละ 39.81 มีระยะเวลาการทำงานระหว่าง 1 – 5 ปี ระยะเวลาการทำงานเฉลี่ยเท่ากับ 8.88 ปี ร้อยละ 54.40 เป็นช่างไม้ ร้อยละ 32.00 ทำงานแผนกแต่งตัวไม้
2. ความเหมาะสมของสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5.83 มีระดับคะแนนความเหมาะสมของสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานในระดับสูง ร้อยละ 94.17 มีระดับคะแนนความเหมาะสมของสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง
3. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71.84 มีระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในระดับสูง ร้อยละ 28.16 มีระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในระดับปานกลาง
4. ทักษะติดต่อความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 82.52 มีระดับคะแนนทักษะติดต่อความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานในระดับสูง ร้อยละ 17.48 มีระดับคะแนนทักษะติดต่อความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานในระดับปานกลาง
5. พฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 44.66 มีระดับคะแนนพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย ในระดับสูง ร้อยละ 55.34 มีระดับคะแนนพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย ในระดับปานกลาง
6. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูตรเพียร์สัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อายุ รายได้ ระยะเวลาที่ทำงาน ความเหมาะสมของสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการทำงานอย่าง

ปลอดภัยในการทำงานมีค่าอยู่ระหว่าง -0.442 ถึง 0.660

โดยอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาการทำงาน และความรู้ความปลอดภัยการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วน ความเหมาะสมของสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพบว่าทัศนคติความปลอดภัยการทำงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. วิเคราะห์การถดถอยพหุ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาตัวแปรปัจจัยต่างๆที่มีผลและสามารถทำนายพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างในการทำงาน พบว่า ปัจจัยทุกตัวรวมกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการทำงานในระดับสูง ($R = .763$) และปัจจัยต่างๆทั้งหมดอธิบายการผันแปรของพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการทำงานได้ร้อยละ 58.2 ($R^2 = .582$) ในบรรดาปัจจัยต่างๆจำนวน 5 ตัวแปร มี 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ อายุ ความเหมาะสมของสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติและความรู้ความปลอดภัยการทำงาน ($Beta = .362, -.472$ และ $.288$ ตามลำดับ) และสามารถเขียนสมการทำนาย ดังนี้

พฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการทำงาน = $57.706 + (.104) \text{ อายุ} + (-.564) \text{ ความเหมาะสมของสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติ} + (.452) \text{ ความรู้ความปลอดภัยการทำงาน}$

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทำงานของผู้ประกอบการ หัตถกรรมไม้ตู้โบราณ กรณีศึกษา สหกรณ์หัตถกรรมไม้บ้านขวาง ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ผู้ศึกษาได้อภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. ด้านอายุ พบว่า อายุกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = .531$) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการทำงานได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อมีอายุมากขึ้นอาจจะต้องมีการระมัดระวังความปลอดภัยต่อบุคคลในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้จะต้องระมัดระวังตนเองมากขึ้นตามไปด้วยโดยการมีพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการทำงานมากขึ้น หากได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุจากการทำงาน จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อรายได้

และความเป็นอยู่ของครอบครัวตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดนัย อีริจิตธรรม (2544) ได้มีการศึกษา ความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติของคณาเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ ในโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ จากไม้ยางพารา อำเภอย่านตาขาวจังหวัดตรัง ซึ่งพบว่า อายุ เกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ด้านความเหมาะสมของสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติ พบว่าความเหมาะสมของสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติกับพฤติกรรมการปฏิบัติอย่างปลอดภัยในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = -0.442$) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติอย่างปลอดภัยในการทำงานได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ถ้าสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติมีความไม่เหมาะสมต่อการทำงาน อาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องระมัดระวังตนเองเพื่อให้ปลอดภัยจากการทำงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ประณมพร โภชนสมบูรณ์ (2545) ได้ทำการศึกษา ปัญหาและความต้องการบริการทางสังคมของลูกจ้างที่ประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย ด้วยโรคเนื่องจากการทำงาน ศึกษาเฉพาะกรณีลูกจ้างที่อยู่ในความคุ้มครองของกองทุนเงินทดแทน พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนร่วมในการเกิดอันตรายในการทำงาน คือ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่เหมาะสม สภาพการทำงานที่ไม่เหมาะสม สภาพร่างกายและจิตใจที่ไม่ปกติ และมาตรการการป้องกันอันตรายที่ไม่เคร่งครัด

3. ความรู้ความปลอดภัยการทำงาน พบว่า สภาพความรู้ความปลอดภัยการทำงานกับพฤติกรรมการปฏิบัติอย่างปลอดภัยในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.492$) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติอย่างปลอดภัยในการทำงานได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความรู้ทั้งในด้านเหตุและผลของสาเหตุทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงานนั้น ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติอย่างปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรุณา วรภักดิ์ภมร (2544) ได้ศึกษาความรู้ เจตคติ พฤติกรรม ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา วิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน อยู่ในระดับปานกลางและความรู้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิภาภรณ์ พันธ์ (2534) ที่ได้ทำการศึกษา พฤติกรรมการป้องกันอันตรายและอนามัยของพนักงาน ในอุตสาหกรรมผลิตเบียร์ ศึกษากรณี บริษัท เบียร์ไทย (1991) จำกัด (มหาชน) พบว่า ความรู้ เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายและอนามัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันอันตรายและอนามัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ผลจากการศึกษา พบว่า ร้อยละ 94.17 มีความเหมาะสมของสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาพการทำงานหรือสภาพแวดล้อมการทำงานยังมีความเสี่ยงต่อการได้รับอุบัติเหตุ การได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงสภาพการทำงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสม ถูกต้องตามหลักการทำงานที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยเป็นหลักเพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้ตู้โบราณ มีความปลอดภัย ลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงาน

2. จากผลการศึกษา พบว่า ร้อยละ 28.16 มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในระดับปานกลาง ร้อยละ 17.48 หักศนคติต่อความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและดูแลคุณภาพชีวิตผู้ประกอบการอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้ตู้โบราณ ควรดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

3. จากการศึกษาพบว่า ความเหมาะสมของสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติงาน ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติอย่างปลอดภัยในการทำงาน ได้สูงกว่าตัวแปรอื่น ๆ ดังนั้น ในการดำเนินการเพื่อสร้างพฤติกรรม การปฏิบัติอย่างปลอดภัยในการทำงาน ควรดำเนินการด้านการพัฒนาความรู้ และปรับสภาพการทำงาน/สภาพแวดล้อมขณะปฏิบัติควบคู่กันไปด้วย

ข้อเสนอในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษากระบวนการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมเพื่อสร้างพฤติกรรมการปฏิบัติตัวอย่างปลอดภัยในการทำงาน เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบการอาชีพผลิตภัณฑ์ไม้ตู้โบราณ

2. ศึกษารูปแบบการส่งเสริมการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายจากการปฏิบัติอย่างปลอดภัยในการทำงาน

3. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลให้ลดพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ประกอบการหัตถกรรมไม้ตู้โบราณ